

HE jätelain ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Jätealan yhteistyöryhmä
28.10.2021

Sirkku Jaakkola
hallitussihteeri, YM/YSO

HE:n tausta ja aikataulu

- Tausta

- HE sisältää jätelain 1. vaiheesta (EU:n jätesäädöspaketin täytäntöönpano, laki 714/2021) siirretyt osiot. Täydentää jätedirektiivin täytäntöönpanoa.

- Aikataulu

- HE-luonnos **lausunnoilla 29.11.2021 asti**
(<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=8ca03af3-002f-4600-9d50-68002b67c02c>)
- Eduskuntaan alkuvuonna 2022.
- Lakimuutoksen tarkoitus tulla voimaan **1.9.2022** (siirtoasiakirjarekisteri), paitsi jätehuoltorekisteriä koskevat muutokset ja tietopalvelut vasta **1.1.2023**.

- Pääsisältö

- Muutoksia ammattimaisen jätteen kuljettamisen ja välittämisen hyväksymisen edellytyksiin.
- Jätehuoltorekisteriä koskevien tehtävien keskittämistä yhdelle ELY-keskukselle.
- Kaksi uutta julkista tietopalvelua.

Uusi rekisteri jätteen siirtoasiakirjoista.

- Tarkistuksia rekisterisääntelyn ja tiedonsaantioikeuksiin.

Jätehuoltorekisteriä koskevat muutokset (95 §)

- Muutoksia jätteen kuljettajien ja välittäjien hyväksymisen edellytyksiin.
 - Uutena edellytyksenä yhteisön liikennelupa, jos toiminta edellyttää liikennelupaa. Liikenneluvan saaminen edellyttää mm., että toiminnanharjoittaja on luotettava eikä syylistynyt tiettyihin rikoksiin.
 - Toiminnanharjoittajien, joiden toiminta ei edellytä liikennelupaa, tulee olla luotettavia.
 - Liikennelupaa ei vaadita omaan lukuun tehtäviin kuljetuksiin (mm. purku- ja rakennustyö), eikä traktorikuljetuksiin (mm. lietteiden kuljetukset). Ei myöskään jätteen välittämiseen.
 - Luotettavuusvaatimuksella tarkoitetaan, ettei yrityksellä ole lakisääteisten maksujen, verojen ja ilmoitusvelvollisuuksien laiminlyöntejä, huomattavaa määrää ulosottovelkaa eikä se ole konkurssissa.
 - Tarkoituksena varmistaa, että toiminnanharjoittaja pystyy vastaamaan taloudellisista velvoitteistaan ja että velvoitteita laiminlyövä ei saa perusteetonta etua välttämällä lakisääteisten maksujen laiminlyöntiä eikä pysty tästä syystä tarjoamaan palveluitaan muita halvemmalla.
 - ELYlle uusia tiedonsaantioikeuksia -> luotettavuustiedot saa kootusti Harmaan talouden selvitysyksiköltä. Muutetaan myös Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:ää, jossa säädetään velvoitteidenhoitoselvitysten käyttötarkoituksista.
 - Ei saa olla osoittanut ilmeistä piittaamattomuutta jätelain säännöksistä edellisten kolmen vuoden aikana.

Ulkomaiset jätteen kuljettajat ja välittäjät (95 ja 95 a §)

- Velvoitetaan kaikki ulkomaiset jätteen kuljettajat ja välittäjät, joiden toiminta ulottuu Suomeen, hakemaan hyväksyntää jätehuoltorekisteriin.
 - Nykyisin ETA-alueen ulkopuoliset jätteen kuljettajat voitu merkitä rekisteriin suomalaisen yrityksen alihankkijaksi, jos suomalainen yritys ottanut alihankkijan puolesta vastuun 95 §:n mukaisista velvollisuuksista.
- ETA-alueen ulkopuolisilta kuljettajilta edellytetään kansainvälistä CEMT-liikennelupaa tai Suomen ja toisen valtion kahdenväliseen sopimukseen perustuvaa kuljetuslupaa.
- Lisäksi yrityksen osoitettava olevansa luotettava.
- EU-/ETA-alueelle sijoittautuneet jätteen kuljettajat merkitään rekisteriin vastavuoroisuuden perusteella, jos toiminnanharjoittaja on merkitty sijoittautumisvaltionsa vastaavaan rekisteriin.
- Ulkomaiset toiminnanharjoittajien hyväksyminen hoidetaan keskitysti Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa.

Tehtävien keskittämistä yhdelle ELY-keskukselle (22 ja 142 §)

- Tiettyjä jätehuoltorekisteriä koskevia tehtäviä keskitetään Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle:
 - ulkomaisten kuljettajien hyväksyminen ja merkitsemisen rekisteriin,
 - jätehuoltorekisterin teknisen ylläpidon hallinnointi ja rekisterin kehittäminen yhteistyössä KEHA:n ja YM:n kanssa,
 - jätteen kuljettajien hyväksymis- ja valvontakäytäntöjen koordinointi ELY-keskusten kesken käytäntöjen yhtenäistämiseksi.
- Kukin ELY-keskus vastaa jatkossakin omalla alueellaan toimivien *kotimaisten* jätteen kuljettajien ja välittäjien hyväksymisestä ja valvonnasta.

Jätehuoltorekisteriä koskeva tietopalvelu (142 a §)

- Jätehuoltorekisterin tiedoista perustetaan julkinen tietopalvelu. Parantaa tiedonsaantia rekisteriin hyväksytyistä toiminnanharjoittajista. Mahdollistaa myös sopivan jätteen kuljettajan ja välittäjän hakemista tarvitsemalleen kuljetus- tai välityspalvelulle.
- Tietopalveluun sisältyy:
 1. jätteen kuljettajan tai välittäjän nimi ja y-tunnus,
 2. harjoitettava toiminta (kuljettaminen tai välittäminen),
 3. kotipaikka tai jos kotipaikka ei ole Suomessa, sijaintivaltio, sekä pääasiallinen toiminta-alue ja muut toiminta-alueet,
 4. jätenimikkeet tunnusnumeroineen, joita hyväksyntä tai merkintä koskee.
- Tietopalvelusta voi hakea tietoja jätteen kuljettajan tai välittäjän nimellä, Y-tunnuksella, kotipaikalla, toiminta-alueella, jätenimikkeellä tai sen tunnusnumerolla.
- Massahakujen tekemistä rajoitettu, koska rekisteri sisältää henkilötietoja.
- Tietopalvelussa ei julkaista yhteystietoja.

Tuottajarekisteriä koskeva tietopalvelu (142 b §)

- Tuottajarekisteriä koskeva tietopalvelu korvaa nykyisin käytössä olevat luettelot, joita Pirkanmaan ELY-keskus ylläpitää nettisivuillaan. Tietopalvelu mahdollistaa paremman tiedonhaun rekisteriin merkityistä tuottajista.
- Tietopalveluun sisältyy:
 1. tuottajan ja tuottajayhteisön nimi ja y-tunnus,
 2. tiedot Suomeen sijoittautuneesta valtuutetusta edustajasta, jonka verkkokaupan alustan ylläpitäjä, toiseen valtioon sijoittautunut etäkaupalla tuotteita Suomeen myyvä tai muu tuottajaa vastaava toimija on nimennyt JL 66 a §:n 2 tai 3 momentin mukaisesti,
 3. tiedot tuottajasta, jonka sijasta 2 kohdassa tarkoitettu valtuutettu edustaja hoitaa tuottajavastuovelvoitteet,
 4. tuottajan tuottajavastuualat ja tuottajayhteisöt, joihin tuottaja on liittynyt,
 5. tuottajayhteisöt tuoteryhmittäin ja mahdollisuuksien mukaan materiaaliryhmittäin eriteltyinä,
 6. tiedot tuottajayhteisöön kuuluvista tuottajista.
- Palvelussa voi tehdä hakuja tuottajan, tuottajayhteisön tai valtuutetun edustajan nimellä, y-tunnuksella ja tuottajavastuualalla.
- Tietopalvelua ylläpitävä viranomaisen päätetään JTT-hankkeessa loppuvuonna 2021.

Siirtoasiakirjarekisteri (121 b § ja 142.1 § 4-kohta)

- Jätelain 1. vaiheessa toiminnanharjoittajille tuli velvoite tehdä siirtoasiakirjat sähköisessä muodossa. 2. vaiheessa siirtoasiakirjojen tiedoista perustetaan rekisteri.
- Toiminnanharjoittajille uusi velvollisuus viedä siirtoasiakirjoista tietyt tiedot rekisteriin.
- Rekisteri perustuu jätedirektiivin 35 ja 17 artikloihin sekä POP-asetuksen vastaaviin vaatimuksiin.
 - 35 art.: viranomaisen perustettava rekisteri vaarallista jätettä koskeville tiedoille.
 - 17 art. toteuttava tarvittavia toimia vaarallisen jätteen jäljittämiseksi syntypaikalta lopulliseen käsittelypaikkaan ja jätteiden valvomiseksi.
- Rekisterillä parannetaan jätteiden seuranta, jäljitettävyyttä ja valvontaa.
- Tiedonsaantioikeudet rekisteriin 143 b §:ssä. Myös kunnan jätehuoltoviranomaisilla ja siirtoon osallistuneilla toiminnanharjoittajilla oikeus saada tietoja rekisteristä.

Muita rekistereitä koskevia muutoksia (1/2)

- 143 § Rekisteri jätteen kuljetuksista ja biojätteen käsittelystä kiinteistöllä
 - Laajennetaan tiedonsaantioikeuksia kunnan jätehuoltoviranomaisen ylläpitämiin rekistereihin jätteen kuljetuksista ja biojätteen käsittelystä kiinteistöllä.
 - Kunnan jäteyhtiöillä oikeus pyynnöstä saada tiedot jätteen kuljetuksia koskevasta rekisteristä ja kiinteistöistä, joilla käsitellään biojätettä. Tiedonsaanti koskee jäteasetuksen 26 §:ssä säädettyjä tietoja.
 - Pakkausten tuottajayhteisöllä oikeus saada välttämättömät tiedot jätteiden kuljetuksia koskevasta rekisteristä, jos kuntien ja tuottajayhteisön välillä ei synny JL 49 a §:n mukaista sopimusta ja pakkausjätteiden erilliskeräys siirtyy tuottajayhteisölle.

Muita rekistereitä koskevia muutoksia (2/2)

- 142 § Jätehuollon rekisterit ja tuottajarekisteri
 - Selkeytetään rekisterinpitäjien vastuita. ELY:t ovat jätehuoltorekisterin yhteisrekisterinpitäjiä. Kukin ELY-keskus vastaa rekisteriin viemiensä tietojen sisällöstä. -> Tietojen oikeellisuus tärkeää, koska tiedot julkaistaan tietopalvelussa.
 - Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset vastaavat jätehuoltorekisteriin viemistään jätteen keräämistä koskevien tietojen oikeellisuudesta.
 - Määritetään tarkemmin eri rekisterien käyttötarkoitus.
- 143 b § Tiedonsaantioikeus jätehuollon rekistereistä, tuottajarekisteristä ja jätteiden ja sivuvirtojen tietoalustasta
 - Tarkennetaan kenellä oikeus saada tietoja 142 §:ssä säädetyistä rekistereistä ja mihin viranomaistehtäviin tietoja saa luovuttaa salassapitosäännösten estämättä.
 - Muutosten taustalla EU:n yleinen tietosuojasetus. Jätealan rekisterit sisältävät henkilötietoja. Tietoja rekisteriin antaneen henkilön tiedettävä, mihin hänen henkilötietojaan käytetään ja kenelle tietoja saa luovuttaa ja kuka vastaa tietosuojasetuksessa tarkoitetuista rekisteröidyn oikeuksista (rekisteröidyn informointi, tietojen oikaiseminen, poistaminen jne.).

Kiitos!

Lisätietoja:
sirkku.jaakkola@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

